

Dariusz Jakubas, Dariusz Ożarowski

AWIFAUNA TRÓJMIEJSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Avifauna of Trójmiejski Landscape Park

Abstract

Trójmiejski Landscape Park is situated in the Gdańsk district, very close to the Gdańsk Gulf. Forest covers 90 % of this area. It is a place where the degree of anthropopression is high. The research in Trójmiejski Landscape Park took place in 1990-1996 and was conducted by members of the Ornithological Section of Biology Students' Group from Gdańsk University. The purpose of these studies was to prepare an updated list of breeding and non-breeding species of birds in this area. The avifauna composition and number studies was another task that was conducted on a plot situated in the mixed forest in the southern part of the Park in 1992. A combined mapping method (Tomiałojć 1980) was used. During the study in 1992 a total number of 77 breeding and 53 non-breeding species was noted. Among rarer species nesting in the area Black Stork *Ciconia nigra*, Honey Buzzard *Pernis ptilorhynchus*, Redwing *Turdus iliacus*, Firecrest *Regulus ignicapillus*, Grey Wagtail *Motacilla cinerea* should be mentioned. On the plot 20 species were observed. The following species were among the dominants: Chaffinch *Fringilla coelebs* (18.3 pair/10 ha), Goldcrest *Regulus regulus* (8.6 pair/10 ha), Wood Warbler *Phylloscopus sibilatrix* (5.8 pair/10 ha), Song Thrush *Turdus philomelos* (5.3 pair/10 ha). The parts of wet coniferous and alder woods in the Park are very precious because such rare species as Black Stork *Ciconia nigra* and Green Sandpiper *Tringa ochropus* were noted there. The rivers of speed current are a suitable breeding place for Grey Wagtail *Motacilla cinerea*. The garbage dump, situated in the Park, is the place where high numbers of foraging birds gather (especially corvids *Corvidae* and gulls *Laridae*).

KEY WORDS: avifauna distribution and number, plot, Trójmiejski Landscape Park

1. Wstęp. Teren badań

Trójmiejski Park Krajobrazowy (TPK) usytuowany jest na wysoczyźnie morenowej Pojezierza Kaszubskiego, w sąsiedztwie aglomeracji trójmiejskiej. Jego powierzchnia wynosi 20 312 ha, a otuliny 16 160 ha. Liczne są małe ciekie wodne uchodzące do Zatoki Gdańskiej. W nieckach wytopiskowych po bryłach martwego łodu znajduje się kilkanaście małych jezior o charakterze oligotroficznym, a także niewielkie torfowiska wysokie (Szukalski 1987). Ponad

90% obszaru zajmują lasy i zadrzewienia; występują tu acidofilne buczyny, lasy dębowo-bukowe, płaty żywej buczyny pomorskiej, fragmenty grądów i łąg oraz borów bagiennych. Tylko część lasów Parku zachowała charakter zbliżony do naturalnego, na znacznych powierzchniach drzewostany pochodzą z nasadzeń i odcisnęło się na nich piętno gospodarki leśnej (np. nasadzenia świerka, a także sosny na zbyt żyznych dla niej siedliskach lasowych, Garbalewski 1995). Florę Parku stanowią głównie rośliny mezofilnych lasów liściastych. Teren Parku poddany jest silnej antropopresji (np. wysypisko śmieci w Łęczycach, rozbudowa Trójmiasta w kierunku zachodnim, sieć dróg szybkiego ruchu powodująca fragmentację lasów).

2. Metody

Badania prowadzone były w latach 1990-1996 przez Sekcję Ornitologiczną Studenckiego Kola Naukowego Biologów Uniwersytetu Gdańskiego. Wykorzystano także wcześniejsze, niepublikowane dane. Badania jakosciowe polegały na ustaleniu składu gatunkowego awifauny poprzez penetrację terenów atrakcyjnych dla określonych gatunków. Były to najczęściej jednorazowe kontrole, a w 1994 roku zorganizowano obóz naukowy w Wyspowie. Badania ilościowe, mające na celu ustalenie zagęszczenia ptaków, prowadzone były na powierzchni próbnej (18 ha) usytuowanej w lesnictwie Renuzewo (w pobliżu oliwskiego ZOO), w borze mieszanym świeżym (60 % sosna, 40 % świerk i buk). Obserwacje prowadzono w 1992 roku, z zastosowaniem zmodyfikowanej metody kartograficznej (Tomiałojć 1980).

3. Wyniki

Rzadsze gatunki ptaków stwierdzone na terenie Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego to:

A - łągowce:

1. Zausznik *Podiceps nigricollis* (C. L. Brehm) - 1 para w otulinie TPK - kolo Bojana w 1995 roku.
2. Perkozek *Tachybaptus ruficollis* (Pall.) - 1 para w otulinie TPK - w Dolinie Radości w 1993 roku.
3. Bocian czarny *Ciconia nigra* (L.) - 2 gniazda w lesnictwach Gniewowo (zajęte w 1989 i 1990 roku) i Piekietko (zajęte w 1989, 1994; w 1995 brak gniazda), wielokrotnie obserwowano pojedyncze ptaki nad Jeziorem Wyspowo, nad rzeką Cedron i w dolinie Zagórskiej Strugi.
4. Trzmielojad *Pernis apivorus* (L.) - obserwacje zaniepokozonej pary w sezonie łągowym w okolicach Sopotu w 1995 roku.
5. Żuraw *Grus grus* (L.) - 1 para kolo rezerwatu "Lewice" w 1996 roku, 1 para w otulinie TPK - kolo Bojana w 1990 roku, a prawdopodobnie również w latach późniejszych.

6. Samotnik *Tringa ochropus* L. - co najmniej 1 para w okolicach jez. Palsznik i Wygoda w 1995 roku.
 7. Śnieżka *Larus ridibundus* L. - 2 kolonie łągowe na terenie otuliny - kolo Ustarbowa w 1996 roku (kilkadziesiąt par) i kolo Bojana w 1995 i 1996 roku (kilkaset par).
 8. Siniak *Colymba oenas* L. - w granicach Gdyni łągowe 1-2 pary w latach 1979-1981, w tym samym miejscu obserwacja w sezonie łągowym 1996; obserwacje w sezonie łągowym kolo powierzchni próbnej w roku 1992.
 9. Dzięciol zielony *Picus viridis* L. - 1 para w latach 1979-1981 w okolicach Gdyni, 2 pary w latach 1993-1996 w okolicach Gdyni, oprócz tego 1 para w granicach Sopotu w latach 1993-1996.
 10. Orzechówka *Nucifraga caryocatactes* (L.) - wielokrotne obserwacje w sezonie łągowym w okolicach jeziora Wyspowo w 1993 roku i w granicach Gdyni w 1996 roku.
 11. Paszkot *Turdus viscivorus* L. - zajęte gniazda kolo Jeziora Wyspowo w 1994 roku, śpiewające samce w okresie łągowym kolo Nowego Dworu Wejherowskiego i w dolinie Zagórskiej Strugi (1994 i 1995 rok), a także w granicach Gdyni pod koniec lat 80.
 12. Drożdżk *Turdus iliacus* L. - zajęte gniazdo nad jeziorem Wyspowo w 1993 roku.
 13. Zniczek *Regulus ignicapillus* (Temm.) - obserwacja budowy gniazda kolo Sopieszyna w 1994 roku, śpiewające samce w okresie łągowym w latach 1994-1996 w granicach Gdyni, w pobliżu doliny Zagórskiej Strugi, kolo Wejherowa, Koleczkowa i Kamienica.
 14. Pliszka góraska *Motacilla cinerea* (Tunst.) - stwierdzono 3 stanowiska - nad rzeką Kacza w latach 1990, 1993, 1994, 1995 i 1996 (przy czym w 1994 i 1995 prawdopodobnie legi nieudane); nad Zagórską Strugą w latach 1994-1996; nad rzeką Cedron w latach 1995-1996.
- B - przelotne:
1. Bielik *Haliaeetus albicilla* (L.) - obserwacja 2 dorosłych osobników kolo Bieszkówka.
 2. Orlik krzykliwy *Aquila pomarina* C. L. Brehm - obserwacja 1 dorosłego osobnika kolo Golebiewa 06.1996.
 3. Błotniak zbożowy *Circus cyaneus* (L.) - obserwacja samca w okolicach Gdyni 23.03.1996.
 4. Wydrzyk ostrostermy *Stercorarius parasiticus* (L.) - 1 osobnik obserwowany 30.04.1994 nad jeziorem Borowo.
 5. Włochatka *Aegolius funereus* (L.) - obserwacja 1 osobnika 03.1987.
 6. Dudek *Upupa epops* L. - 1 osobnik 05.06.1995 w otulinie TPK - kolo Bojana.
 7. Pluszcz *Cimichus cinctus* (L.) - obserwowany wielokrotnie w okresie jesienno-zimowym w Dolinie Radości.
 8. Drozd obrożny *Turdus torquatus* L. - 2 samce obserwowano 01.05.1994 kolo jeziora Wyspowo, 05.1995 1 osobnik w tym samym miejscu.

